

راز و رمز اعداد در ادیان و ادوار مختلف

سالاروند، علی (۱) - هاشمی نژاد، محسن (۲)

(۱) کارمند اداره حفاظت محیط زیست شهرستان ازن،

استان لرستان

(۲) کارمند اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان ازن،

استان لرستان

چکیده:

اعداد در ادیان مختلف و در ادوار گوناگون تاریخ به لحاظ خوب و بد بودن و تعداد تکرار دارای اهمیت ویژه‌ای هستند، بطوری که در مواردی ریشه در باورها و عقاید مذهبی داشته، که در این مقاله به چند عدد به لحاظ معرفیت در جوامع پرداخته می‌شود - که شامل چهار عدد هفت، ششصد و شصت و شش، عدد سیزده و عدد چهل - میباشند لازم به ذکر است که اعداد با رمز و راز بسیاری وجود دارد که از حوصله این بحث خارج است.

مقدمه

سنت‌ها، فرهنگ‌ها و باورها در تمدن‌های بشری، همواره جزء جدایی‌ناپذیر زندگی انسانها بوده است که سینه به سینه از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته و در این میان اعداد نیز به واسطه تاثیر گذاری خود بر آداب و سنن و زندگی جوامع، جایگاه ویژه‌ای داشته و از گذشته تاکنون و در اکثر ادوار تاریخ، رمز و راز آنها برای همگان

بسیار جذاب، قابل تأمل و بحث برانگیز بوده است، امروزه در قرآن به لحاظ تعداد و تکرار اعداد - در اذکار خاص - راز و رمزهای گوناگونی آشکار گردیده، اما این موضوع در ادیان دیگر نیز جایگاه خاصی دارد بطوری که عده‌ای برخی اعداد را شوم یا مقدس و اعدادی را باعث خوش شانس یا بدشانسی می‌دانند، که این خود باعث کارهای عجیبی در برخورد و استفاده از آنها در دوره‌های مختلف تاریخ بشر گردیده، که ذکر برخی از آنها به لحاظ تاریخی و نوع برخورد جوامع مختلف بشری، جذاب و جالب خواهد بود.

عده‌هفت

عدد هفت در نزد ایرانیان از دیرباز تاکنون عددی مقدس و مشهور بوده است و از میان همه اعداد، عدد هفت همیشه مورد توجه مشرق زمین و به خصوص ایرانیان قرار داشته است. اغلب در امور ایزدی و نیک و گاه در امور اهریمنی و شر به کار می‌رفته است ولی اکثر موارد در جهت نیت پاک و روحانی و مقدس استفاده می‌گردیده است. وجود بعضی عوامل طبیعی مانند تعداد سیاره‌های مکتشف جهان باستان و همچنین رنگهای اصلی مویدر جان و جنبه ماوراطبیعی این عدد گردیده است. عدد هفت در آیین کهن میترائیسم ایران که قدمتی بیش از پنج هزار سال دارد، عدد مقدسی بوده است. بنابراین، می‌توان گفت ایرانیان نخستین ملتی بودند که به رمز و راز این عدد پی بردند.^(۱)

اهمیت و جایگاه عدد هفت در شئون زندگی (باورها، هنر تاریخ، معماری، ادبیات، فرهنگ و...) ایرانیان باستان به خوبی از آثار به جامانده از آنان مشهود است. به عنوان مثال، دور تا دور قلعه همدان (هگمتانه) پایتخت مادها، دارای هفت دیوار بوده است که کنگره‌هایی به رنگ‌های مختلف داشته‌اند. داریوش بزرگ با شش تن دیگر از نجای ایران هفت تنی را تشکیل دادند که دست به دست هم دادند و گنومات مغ دروغین که بر ضد کمبوجیه پادشاه هخامنشی قیام و سه ماه بر مردم ایران حکومت کرد را از تخت پادشاهی سرنگون کردند. در نقوش نقش رستم بالای آرامگاه داریوش بزرگ در دو طرف، شش نفر وجود دارند که با خود داریوش بزرگ، هفت نقش را تشکیل داده‌اند. از سوی دیگر، عدد هفت در نزد ایرانیان به عنوان یک نماد انرژی اهورایی نیز مطرح است. به طوری که در برخی از نقوش فرشهای دست بافت محلی یا گلیم‌های ایرانی، دور تا دور دایره میانی آنها با هفت رنگ مختلف تزیین شده است تا انسانی که بروی آن استراحت می‌کند، از نیروی آرامش بخش اهورایی آن برخوردار شود.^(۲) از دیگر باورهای کهن ایرانیان که بر پایه هفت می‌باشد، می‌توان به این موارد اشاره نمود:

هفت ایزدان آریایی، هفت طبقه زمین، هفت طبقه آسمان، هفت ستاره (ماه، تیر، ناهید، خورشید یا مهر، بهرام، بر جیس، کیوان)، هفت روز هفته، هفت اقلیم^(۳)، هفت دریا، هفت ایزد در مذهب مانوی در زمان ساسانیان، هفت شبانه روز جشن و پایکوبی، هفت روز عزا برای درگذشتگان در ایران (مراسم هفتم) هفت سین و همچنین ده‌ها ضرب المثل و کلمات عامیانه ایرانی که امروزه نیز کاربرد فراوان دارند همچون:

